

Оклопне и механизоване јединице у одбрамбеној операцији

УДК 357/358

Драгомир Ивановић, пуковник

Оклопне и механизоване јединице чине окосницу снага за извођење свих врста офанзивних дејстава у одбрамбеној операцији која има оперативни или стратегијски значај. Оне ће, веома често, бити у ситуацији да изводе и самостална офанзивна дејства на појединим тактичким или оперативним правцима, која морају бити добро усклађена с активношћу других јединица ради заштите, подршке и обезбеђења борбених дејстава. У извођењу маневра посебно су осетљиве на дејства снага непријатеља из ваздушног простора што захтева добро организовану заштиту, пре свега, од дејства ловачко-бомбардерске авијације. Како су ОМЈ велики потрошачи убојних и погонских средстава, логистичка подршка мора бити савремено организована и опремљена квалитетним ТМС, да би могла успешно да прати борбени поредак ОМЈ и подмири све њихове потребе. Оклопне и механизоване јединице своје ударне, ватрене и маневарске могућности првенствено могу да остваре ако се употребе за офанзивна борбена дејства, па треба да буду распоређене у другом борбеном ешелону или у резерви.

Увод

У почетном периоду рата, нарочито током првог удара, без обзира на место и начин почетка агресије, изводиће се синхронизована електронска дејства, снажни удари авијације и артиљеријско-ракетних јединица и масовни напади оклопних и механизованих јединица дуж оперативних и стратегијских праваца. Осим тога, могуће је извођење више оперативних и тактичких ваздушних десаната и дејство специјалних снага, уз масовну психолошко-пропагандну и медијску (информативна) активност.

Наше оклопне и механизоване јединице (ОМЈ) чине респективну снагу, која може значајно да утиче на ток нападах (одбрамбених) дејстава у захвату основних оперативних праваца или на просторијама које имају оперативно-стратегијски значај. У почетном периоду рата ОМЈ задатке ће обављати у условима претње или употребе НХБ оружја и електронског ометања, и у различитим земљишним и временским условима. Начелно, борбена дејства ће изводити на равничастом и

маневарском земљишту, с ослонцем на његове карактеристике, обухва-тајући и насељена места, реке, канале и друге природне и вештачке препреке. Борбена дејства изводиће се по правцима и у садејству са другим видовима и родовима, уз већу или мању подршку из ваздушног простора. При томе, посебна пажња ће се посвећивати противоклопној борби и противваздушној одбрани. Дејства ОМЈ биће усклађена са дејствима других видова и родова. Начелно, задаци ће се обављати у повољним околностима због познавања и припремљености почетних зона употребе. Изводиће се фронтални облик оружане борбе, а ОМЈ биће носилац противдесантне одбране објеката који имају оперативни или стратегијски значај.

За обављање задатака ОМЈ могу бити распоређене у првом или другом оперативном ешелону, на тежишту одбране или засебном правцу, у улози резерве или снага за противдесантну борбу (ПДБ). Оклопне и механизоване јединице распоређене у првом оперативном ешелону чине најјачу борбену снагу и окосницу организације активности (офанзивност) одбране на главном оперативном правцу (тежиште). Основни им је задатак да приме, амортизују и, по могућности, одбију први удар непријатељевих ОМЈ или да спрече њихов брзи продор на тактичким правцима у зони одбране. На тај начин обезбеђују време потребено за мобилизацију и оперативно-стратегијски развој јединица ВЈ, односно повољне услове снагама другог оперативног ешелона за организовање одбране, преузимање иницијативе и организовање офанзивних дејстава ширих размера.

Када су распоређене у другом оперативном ешелону, ОМЈ обављају следеће задатке: заустављају нападе непријатељевих ОМЈ; преузимају иницијативу и стварају повољне услове за прелазак у офанзивна дејства; ојачавају снаге првог борбеног ешелона (зависно од степена упорности одбране); прелазе у офанзивна дејства (када непријатеља зауставе снаге првог оперативног ешелона), и воде противдесантну борбу на значајном оперативном објекту, самостално (делом снага) или у садејству с осталим снагама за ПДБ (обједињују целокупна дејства).

Део ОМЈ може се налазити у улози резерве стратегијско-оперативних јединица или врховне команде. У тој ситуацији њихов задатак је извођење ПДБ на објектима који имају оперативни или стратегијски значај, затварање насталих бреша у оперативном поретку или ојачање снага првог оперативног ешелона.

Употреба оклопних и механизованих јединица у одбрамбеној операцији

Покретљивост и ударна и ватрена моћ основне су карактеристике ОМЈ и значајна претпоставка за њихово успешно ангажовање на тежишту борбених дејстава више јединице. Место, улога и начин дејства ОМЈ зависиће од бројних чинилаца, а првенствено од општег односа снага. У локалној агресиви непријатељеве снаге могу остварити изразиту

надмоћност у врхунској борбеној техници и наоружању, посебно у оклопним и механизованим јединицама, артиљеријско-ракетним јединицама, ваздушнодесантним снагама и авијацији. У том случају ОМЈ основна су маневарска снага за наношење удара ради разбијања непријатељевих снага, односно ради предузимања офанзивних дејстава већих размера.

У почетном периоду рата основни задаци ОМЈ јесу:

- одбрана најважнијих оперативно-тактичких праваца који омогућавају масовну употребу оклопних и механизованих јединица (у садејству са снагама корпуса и армије и другим саставима одбране);

- одбрана најважнијих стратегијско-оперативних просторија од непријатељевих ваздушнодесантних снага;

- извођење офанзивних дејстава, првенствено у бок и у позадину непријатељевих оклопних и механизованих снага.

Оклопне и механизоване јединице у одбрамбеној операцији могу се наћи у првом или другом ешелону и у резерви. Понекад, посебно на почетку ратних дејстава, део ОМЈ може бити и у улози предњих одреда. Место и улога ОМЈ у одбрамбеној операцији зависе од следећих чинилаца:

- идеје команданта за извођење одбрамбене операције;

- састава и јачине непријатељевих снага које се очекују у одбрамбеној зони;

- обостраног односа снага, посебно у оклопним борбеним возилима, артиљеријско-ракетним средствима, оружјима за масовно уништавање и авијацији;

- значаја операцијске просторије и појединих географских објеката у зони одбране;

- проходности земљишта;

- периода рата и обостраног оперативног положаја зараћених страна.

У саставу једног од ешелона оклопне и механизоване јединице, начелно, наћи ће се када је на основним правцима у одбрамбеној зони могућа масовна употреба непријатељевих ОМЈ, које ће настојати да на њима остваре надмоћ на земљи и превласт у ваздушном простору. Приликом извођења одбране у тим условима до изражаја посебно долазе покретљивост ОМЈ, избор положаја за одбрану, запречавање, утврђивање и командовање. У одбрамбеној операцији изузетно су значајни покретљивост и маневарска способност. Покретно и маневарско вођење борбе испољавају се у брзој промени начина дејстава, брзом преношењу тежишта борбе, непрекидном смењивању ватре и покрета и напада и одбране. Оклопне и механизоване јединице у маневру морају одлучно да реагују на сваку промену ситуације; правремено да се постављају у повољан положај у односу на непријатељеве снаге; да брзо мењају место и начин борбе; да избегавају ударе јаким непријатељевим снага ОМЈ и авијације, и да изводе брзе, одлучне и изненадне ударе по непријатељу.

На маневарском земљишту посебна пажња мора да се посвети избору положаја за одбрану, с тежиштем ослонца на природне препреке (канални, реке, насељена места, мочварни делови земљишта, и слично) које ограничавају или онемогућавају масовни удар тенкова и других оклопних возила непријатеља. Одстојање између положаја на маневарском земљишту може бити веома различито. Између појединих положаја примењиваће се систем заседа постављених за бочна дејства, тако да ће непријатељеве снаге бити изложене блиској и изненадној ватри. На тај начин, осим наношења губитака непријатељу, треба да се, зависно од ситуације, омогући нашим снагама поседу наредних положаја, уз вођење борбе у покрету или извођење напада ради разбијања појединих истурених делова непријатељевих снага.

Висока техничка, маневарска и ударна способност обезбедиће непријатељу висок темпо напада и могућност продора на правцима наступања у облику дубоких или веома дубоких клинова. Међутим, то ће довести до издуживања његових снага и образовања осетљивих бокова, међупростора и недовољно обезбеђених елемената борбеног поретка. Осим тога, непријатељу ће се отежати снабдевање и командовање.

Приоритетни циљ наших дејстава није спречавање непријатељевих продора по сваку цену, већ наношење непријатељу што већих губитака у живој сили и техници применом ватре, покрета и одговарајуће технике. Тиме се ломи његова нападна и ударна снага, заустављају продори и стварају повољни услови за његово потпуно разбијање.

Борбена дејства наших ОМЈ између непријатељевих клинова и на њиховим боковима зависе од бројних чинилаца, међу којима су најзначајнији земљиште, покрет, могућност маскирања и начин извођења борби и бојева. На равничастом и маневарском земљишту та дејства ће се изводити кратким, изненадним и енергичним ударима, уз коришћење покривеног земљишта, ноћи и слабе видљивости, и то најчешће као саставни део дејстава оперативних снага у захвату фронта (некада и на већој дубини), у садејству с осталим снагама. Приликом извођења одбране, посебно при дејству испред нападних клинова јаким групација непријатељевих ОМЈ, треба да се примењују све врсте запречавања (минирање, рушење, постављање фортификацијских противоклопних препрека, и слично). Међутим, у вези с тим постоје одређени проблеми. Наиме, у случају одбране на широком фронту постоји могућност да непријатељ маневром обиђе минска поља, док за савладавање порушених објеката поседује лансирне мостове. Тај проблем се може решити одговарајућим допунским запречавањем, па су неопходне јаке снаге за покретно запречавање, које ће допунским запречавањем спречавати продор непријатељевим снагама, а властитим снагама обезбедити слободу маневра. Рушењем објеката ометаће се темпо наступања непријатеља, а нашим ОМЈ олакшаће се извођење борбених дејстава.

У одбрани ОМЈ, која је мање-више покретна, ради смањења губитака и повећања отпорности и упорности одбране, положаје треба

потпуно фортификацијски уредити. Због тога оклопна борбена возила, како на положајима, тако и у очекујућим рејонима, треба закопати без обзира на то да ли се сачекују непријатељеве снаге или се изводе активна борбена дејства.

Када непријатељ предузима мере за ометање радио-веза, током извођења одбране на широком фронту и на одвојеним правцима треба обезбедити континуитет и непрекидност командовања. То налаже обавезу да сваки елемент борбеног поретка, свака јединица и сваки старешина морају детаљно познавати борбени задатак на целој дубини. Током одвијања борбених дејстава старешине треба да поступају смело, самоиницијативно и разумно чак и када су прекинуте везе са претпостављеним старешинама. У таквој ситуацији неопходно је коришћење сигналне и курирске везе.

У случају да нису ангазоване у саставу ешелона за одбрану, оклопне и механизоване јединице образују резерву, чији је задатак:

- извођење противнапада у тактичким оквирима и учешће у извођењу противудара оперативних размера;
- затварање бреша створених продором непријатељевих ОМЈ и нуклеарно-хемијским ударима;
- вођење борбе против јачих ваздушних десаната;
- прихват снага првог ешелона и извођење одбране по дубини.

Приоритет у обављању наведених задатака зависи од ситуације код непријатеља, задатка стратегијско-оперативне јединице, јачине ОМЈ и идеје команданта за извођење одбрамбене операције. Уколико су противнапад и противудар приоритетни задаци, оклопне и механизоване јединице биће у саставу другог ешелона. У случају процене команданта да постоји могућност за спуштање јачег ваздушног десанта или да снаге непријатеља, користећи бреше створене употребом нуклеарних и хемијских удара, могу да изведу дубље продоре или нека друга изненадна дејства, најчешће ће ОМЈ имати улогу резерве. Зависно од њихове јачине и других чинилаца, могу се из резерве једновремено ангажовати за обављање више задатака или се могу, након обављања једног задатка, употребити за други задатак.

Када ОМЈ образују резерву, или су у њеном саставу, у почетном груписању распоређују се у очекујућем рејону. Он се одређује у дубини одбрамбене зоне, на правцу вероватне употребе непријатељевих ОМЈ, у близини путева, иза првог, у висини другог или између другог и трећег одбрамбеног појаса, што зависи од циља одбране, структуре одбрамбене зоне, распореда осталих елемената оперативног поретка и задатака планираних за резерву. У случају да је циљ одбране заустављање непријатељевих снага и сламање напада на првом појасу одбране, оклопне и механизоване јединице се распоређују у очекујућем рејону, између првог и другог појаса одбране. Други ешелон и резерва су јачег састава, јер снажним противударом, уз садејство са снагама првог ешелона и осталим снагама које учествују у одбрани, треба сломити напад непријатеља, разбити и одбацили његове снаге и успоставити првобитне положаје за одбрану, или прећи у општи напад.

У случају да је циљ одбране да снагама првог ешелона успорава, а снагама другог ешелона заустави напад непријатеља на другом појасу ради стварања услова за прелазак у противудар, оклопне и механизоване јединице налазиће се, у улози резерве, у очекујућем рејону, између другог и трећег појаса одбране. За борбу против ваздушних десаната ОМЈ одређује се очекујући рејон на већој дубини и у непосредној близини ваздушнодесантне просторије. До преласка на обављање задатка ОМЈ налазе се распоређене у очекујућем рејону.

Оклопне и механизоване јединице у улози резерве најчешће ће се налазити у очекујућем рејону, између појасева одбране. Када су у саставу другог ешелона, у већини случајева налазиће се на појасу одбране, и то у очекујућем рејону, а не у одбрамбеном распореду у зони одбране. У том случају, очекујући рејон биће ближи последњем појасу одбране, на којем ће јединице бити размештене прикривено, уз предузимање укопавања и осталих мера борбеног обезбеђења. Распоређивање ОМЈ у зони одбране у борбеном поретку било би контрапродуктивно услед дужег задржавања јединица у тој зони, веће могућности за прерано откривање и веће изложености нуклеарним, хемијским, артиљеријско-ракетним и авио-ударима непријатеља.

Офанзивна дејства оклопних и механизованих јединица у одбрамбеној операцији

Према усвојеним доктринарним решењима наша борбена дејства, у целини, морају да имају офанзивни карактер, како на фронту, тако и на заузетој територији. При томе највећи значај имају правилна употреба и потпуно искориштавање маневарских способности и ударне моћи оклопних и механизованих јединица. Отуда потреба да се за противоклопну борбу по дубини ангажују противоклопне и друге јединице с најнеопходнијим бројем ОМЈ, док већина ОМЈ треба да изводи офанзивна дејства на фронту и да води борбу против јачих ваздушних десаната. Обим и интензитет офанзивних дејстава могу да буду различити, при чему треба искористити све могућности ОМЈ за наношење изненадних и ефикасних удара по снагама непријатеља. То зависи, пре свега, од: постојања већих међупростора између клинова непријатеља, могућности концентрације наших ОМЈ, стварања надмоћности на изабраном правцу за одређено време и могућности њиховог извлачења испод удара надмоћнијих непријатељевих снага.

Основни циљ офанзивних дејстава јесте наношење губитака непријатељевим снагама ради презимања иницијативе на одређеном правцу и за одређено време. С обзиром на начин дејства снага непријатеља (дубоки продори на појединим правцима), наша офанзивна дејства првенствено ће бити усмерена на његове бокове. Вештим извођењем противнапада и мањих снага ОМЈ у бок јачих снага непријатеља могу се остварити велики резултати, који ће приморати непријатеља да привремено обустави напад и да приступи прегруписавању снага ка

угроженом боку. За извођење офанзивних дејстава већих размера неопходно је стварање и груписање јачих здружених ОМЈ с одговарајућим средствима за подршку и заштиту. За такве саставе посебно је значајна ефикасна противваздушна одбрана.

Учешће оклопних и механизованих јединица у противудару

Када се у одбрамбеној операцији створе услови, оклопне и механизоване јединице прелазе, начелно, у противудар на самосталним правцима, а када дејствују у саставу пешадијских здружених јединица, у противнапад прелазе на правцима и у саставу тих јединица. Здруженим ОМЈ у самосталном противнападу садејствују снаге у додиру и противоклопни елементи с одговарајућом подршком у артиљерији и авијацији. За самостални противнапад ОМЈ одређује се правац, док се приликом преласка у противудар свих снага другог ешелона одређује зона напада. За извођење противнапада ОМЈ одређује се линија развоја и један или два правца, који се уређују за довођење јединица из очекујућег рејона. Место линије развоја на правцима противнапада у односу на елементе структуре одбране зависиће од циља одбране и идеје за маневар команданта, као и од удаљености очекујућег рејона. Обично се линија развоја у зони одбране одређује на последњем делу првог појаса и у међупростору другог и трећег појаса одбране. Борбени поредак на линији развоја исти је као и при нападу у другим условима, пошто ОМЈ у противнападу више јединице, у суштини, изводе напад.

Покретом снага првог ешелона, са линије развоја, започиње противнапад, којем треба да претходи кратка, снажна и, ако је могуће, изненадна припрема, у којој учествују тактичка нуклеарна оружја (ако се њима располаже), артиљерија, авијација и друга средства ватрене подршке. Ватрена припрема се увек планира, али се не мора остварити, посебно ако постоји могућност за изненађење везано за време и правац напада. Противнапад треба да буде снажан и енергичан да би ударна снага тенкова и БВП-ОТ, уз подршку артиљерије и авијације, била потпуно изражена. За успех противнапада посебно је важан избор тренутка ангажовања оклопних и механизованих јединица. Најпогодније је да противнапад отпочне када снаге непријатеља изведу дубљи продор на одређеном правцу, када утроше тактичке и оперативне резерве, када ослаби интензитет непријатељеве авијације и када непријатељ изгуби превласт у ваздушном простору.

Успех почетног удара зависи од правца противудара. Уколико тај правац изводи у корен дубоко уклињених снага непријатеља, почетни успех биће већи, јер ће на таквој дубини продора снага непријатеља бити разређене, односно тамо ће се налазити елементи позадине и његови мањи борбени делови. Када се противудар изводи бочно, али на мањој дубини нападаог клина, у бок борбеног дела снага непријатеља, у почетном удару успех ће зависити од односа снага, погодности земљишних објеката које непријатељ може да користи за одбрану и од

подршке наших снага у противудару. У свим условима извођења нападањих дејстава (противнапад, противудар итд.) оклопне и механизоване јединице обавезно морају да буду заштићене из ваздушног простора. Сразмерно темпу продирања кроз борбени поредак снага непријатеља, ОМЈ морају обезбеђивати властита крила и бокове.

Наше снаге на заузетој територији имаће значајну улогу посебно када се противудар изводи на већој дубини и на погодном земљишту. У том случају треба остварити непосредно садејство са ОМЈ које изводе противудар. Снаге на заузетој територији које садејствују ОМЈ у противудару треба да:

- руше путеве и објекте на њима ради спречавања доласка резерви непријатеља;
- нападају лансирне уређаје и хелидроме тактичко-оперативних јединица;
- обезбеђују бокове снага у противудару;
- заузимају важне објекте у дубини и држе их до пристизања ОМЈ, и слично.

Након изведеног противнапада ОМЈ могу се ангажовати за наставак напада, одбрану важних објеката и образовање резерве, или могу делом (у целини) снага де учествују у разбијању окружених снага непријатеља.

Употреба оклопних и механизованих јединица у противдесантној борби у одбрамбеној операцији

Употреба ваздушних десаната, посебно хеликоптерских, у савременим условима један је од значајних садржаја борбених дејстава ОМЈ у одбрамбеној зони. Њихова примена, зависно од циља и јачине снага непријатеља, може од почетка имати оперативне размере. Тактички вертикални маневар снаге непријатеља ће масовно изводити ради решавања разноврсних задатака. Ваздушни десанти који имају оперативни значај користе се као органска компонента дејстава непријатеља на оперативно-стратегијским правцима и у важним рејонима у којима се изводе дејства широких размера.

За блокирање, расецање и уништење тактичко-оперативних и оперативно-стратегијских ваздушних десаната потребни су јаки оклопно-механизовани састави и снаге авијације и ПВО, као и јача артиљеријска подршка. Основни циљ је да се ваздушни десант што пре блокира, разбије и уништи. Када за то не постоји могућност, неопходно је да се блокира и онемогући обављање задатка због којег је десант и спуштен.

У противдесантној борби у рејонима десантирања до изражаја долазе брзина, одлучност, активност и самоиницијатива, уз предузимање сталних мера противваздушне заштите оклопних и механизованих јединица. Противдесантну борбу изводе ОМЈ које се већ налазе у рејону десантирања или његовој близини, док се остале ОМЈ у борбу уводе према пристизању, и то из покрета. Иако основну ударну снагу у

уништењу ваздушног десанта чине ОМЈ, треба их, кад год је могуће, ојачати артиљеријско-ракетним средствима и средствима ПВО, и штитити ловачком авијацијом. На тактичким дубинама у захвату фронта противдесантну борбу изводе оне ОМЈ, или њихови делови, које су најближе рејону спуштања ваздушног десанта, и то као саставни део својих борбених задатака. За противдесантну борбу у дубини одбрамбене зоне посебну пажњу треба посветити груписању ОМЈ, јер ће снаге непријатеља, пре употребе десанта, интензивно и непрестано извиђати десантне рејоне и предузимати мере за уништење и неутралисање јединица на десантној просторији, као и оних које могу интервенисати против десанта. У вези с тим, намеће се питање да ли очекујуће рејоне ОМЈ треба лоцирати на самој ваздушнодесантној просторији, у њеној близини или делом на ваздушнодесантној просторији, а делом око те просторије.

Ако је очекујући рејон непосредно на просторији спуштања ваздушног десанта, ОМЈ биће изложене јаким ударима авијације у време припреме просторије за десантирање. Повољно је то што су борбена возила укопана, што је обезбеђено дејство против ваздушног десанта и што су смањене могућности авијације непријатеља у непосредној подршци снага ваздушног десанта. Када су ОМЈ размештене у очекујућем рејону на ваздушнодесантној просторији, а део је распоређен у близини те просторије, смањују се губици од авијације непријатеља и осигурава правовремени напад на ваздушни десант, јер су јединице укопане. У случају веће удаљености очекујућег рејона од ваздушнодесантне просторије ОМЈ биће изложене јачем дејству авијације противника и повећава се проценат могућих губитака, а десанту се обезбеђују повољнији услови за борбу и опстанак. Да би борба против ваздушног десанта била успешна неопходно је добро познавање земљишта, посебно праваца који могу да послуже за прикривен маневар (кретање) јединица ка десантној просторији.

После пријема наређења за напад на ваздушни десант ка објектима напада ОМЈ доводе се концентричним правцима. Груписање снага и формирање борбеног поретка остварује се у току кретања, а јединице без сачекивања, из покрета, прелазе у силовит напад. При томе користе слабости спуштеног ваздушног десанта, теже да га раздвоје на више делова и да му онемогуће маневар и повезани отпор.

Употреба оклопних и механизованих јединица у противоклопној борби у одбрамбеној операцији

Са оклопним средствима и возилима непријатеља ОМЈ не воде борбу по принципима борбе противоклопних одреда. Но, како су тенкови и БВП-ОТ ефикасна противоклопна борбена средства (покретљивост, ватрена моћ итд.), вођење противоклопне борбе чини интегрални део борбених дејстава оклопних и механизованих јединица.

У борби са јачим снагама ОМЈ непријатеља наше ОМЈ не треба дуго везати за поседнуте положаје. Одсудније се могу бранити само извесни мањи делови, док су, у целини, дејства ОМЈ по циљу покретљива, а њихово основно обележје је противоклопна борба.

Одбрану основног правца у одбрамбеној зони погодног за масовнију употребу ОМЈ непријатеља наше ОМЈ изводе ради задржавања и успоравања продора непријатеља. Организовање одбране, груписање, распоред снага, запречавање, организовање система ватре и друге мере усмерене су на доношење што већих губитака, успоравање темпа напада и стварање потребног времена и услова за прелазак у офанзивно-дефанзивна дејства осталих снага. Основни садржај борбених дејстава ОМЈ у одбрани важних праваца чини противоклопна борба, којом се у покретљивој одбрани обезбеђују предуслови за успешну одбрану других јединица и стварају услови за прелазак у противудар. Када су ОМЈ распоређене у резерви, њихов најчешћи задатак јесте противнапад на уклињене ОМЈ непријатеља или затварање бреша на критичним местима ради спречавања продора ОМЈ у дубину одбране.

У противнападу на слабије ОМЈ непријатеља покрет наших ОМЈ обично се изводи концентрично према боку уклињених снага непријатеља, а у покрету се обавља потребно груписање за напад. Ако су неповољни услови за противнапад, ОМЈ поседују погодне положаје, сачекују напад ОМЈ непријатеља и наносе им губитке, а затим прелазе у противнапад. Садејствују им снаге у додиру, на заузетој територији, артиљерија и авијација, а када постоји могућност, противнапад треба подржати нуклеарним и хемијским оружјем.

Закључак

Савремена борбена дејства одвијаће се на великим просторима, непрекидно дању и ноћу, што од оклопних и механизованих јединица захтева велику покретљивост, маневарску способност и највеће напрезање људства и технике.

У остварењу циљева одбрамбене операције, која се састоји од бројних одбрамбених и нападних борбених дејстава, велики значај имају ОМЈ, у садејству с осталим снагама, јер за релативно кратко време могу да пренесу дејства из дубине на одлучујуће правце и места на којима се траже решења боја и операције.

Одбрамбена операција омогућава извођење маневра (напред или назад), јер се изводи на знатно ширим фронтима и дубинама, са дубоким оперативним и борбеним порецима и већом еластичношћу и активношћу. Према доктрини, одбрамбена операција се организује и изводи по правцима, на великој дубини, са јаким другим ешелонима и резервама, па је место ОМЈ, начелно, у другим ешелонима или у резерви.

На тактичком и оперативном нивоу дејства ОМЈ у одбрани организују се и изводе из заседа у борбеном поретку, па треба предвидети и

ангажовати део ОМЈ за вођење маневарске покретне одбране, која ће се повлачити све док се снаге непријатеља не доведу под изненадни бочни удар блиске ватре из заседе.

У савременим борбеним дејствима веома је значајан вертикални маневар. Ваздушни десанти су значајан чинилац у остварењу изненађења, извођења маневра и удара на великим дубинама. У одбрамбеној операцији ОМЈ често ће бити суочене с ваздушним десантима који имају тактички и оперативни значај. Борба против ваздушних десаната је веома сложен облик борбених дејстава. Да би одбрамбена операција била успешна треба створити услове за што брже разбијање и уништење ваздушног десанта како би се спречило његово сређивање и спајање са снагама које дејствују на фронту. У борби с ваздушним десантом неопходно је енергично, брзо и концентрично дејство према пристизању ОМЈ у рејон десантне просторије, уз јединствено командовање и садејство са свим снагама које се налазе на или у близини десантне просторије.